

MEEDIA JA INFOVÄLI

TEABELEHT

Eesti ühiskonna lõimumise monitooringus 2020 (EIM 2020) uuritakse Eesti elanike meediaväljade ühisosa ning seda, mil määral on see aastate jooksul eestlaste ja teiste rahvuste puhul suurenenud. Samuti vaadeldakse hinnanguid eri meediakanalite olulisusele ja usaldusvärsusele infoallikana.

INFORMEERITUS

2020. aasta tulemustest selgub, et teisest rahvusest elanike enesehinnanguline informeeritus nii oma kodukohas kui ka Eestis toimuvast on viimase 12 aasta jooksul pidevalt kasvanud (2008. aastal 70%, 2020. aastal vastavalt 87 ja 89%).

Teisest rahvusest elanike puhul on teine märkimisväärne trend asjaolu, et on kahanenud nende informeeritus Venemaast (2008. aastal 69%): see näitaja on jõudnud ühele tasemele nende informeeritusega Euroopa Liidust (2020. aastal 59%).

Eriti palju on informeeritus Venemaal toimuvast vähenenud teisest rahvusest noorte hulgas. Piirkonniti eristuvad teisest rahvusest idavirumaalased, kelle enesehinnanguline informeeritus kodukohast ja Venemaast on parem kui informeeritus Eestis, Euroopa Liidus ja mujal maailmas toimuvast.

ERI MEEDIAALLIKATE OLULISUS JA USALDUSVÄÄRSUS

Viimase kolme aasta jooksul on toimunud märgiline muutus teiste rahvuste jaoks oluliste infoallikate pingereas, sest nad on hakanud pidama Eesti venekeelseid meediakanaleid olulisemaks ja ka usaldusväärsemaks kui Venemaa meediaallikaid.

Sõprade, sugulaste ja tuttavatega suhtlemise järel on teisest rahvusest elanike jaoks tõusnud oluliselt teise koha infoallikateks Eesti venekeelsed uudisteportaalid (72%, 2017. aastal ainult 54%). Järgneb ETV venekeelne uudistesada „Aktuaalne kaamera“ (64%) ja alles seejärel tulevad Venemaa telekanalid (61%, 2017. aastal 71%).

Märgatav muutus on ka venekeelse telekanali ETV+ olulisuse (2017. aastal 44% ja 2020. aastal 55%) ning usaldusvärsuse kasv teisest rahvusest elanike seas (esmajoones vanemate põlvkondade jaoks). Kohaliku venekeelse meedia olulisus on suurenenud ka raadiokanalite puhul, samal ajal kui üleriigiliste venekeelsete ajalehtede olulisus on veidi kahanenud.

Tabel 1. Infoallikate olulisuse pingerida rahvusrühma alusel (vastused „Väga oluline“ ja „Küllaltki oluline“) %.

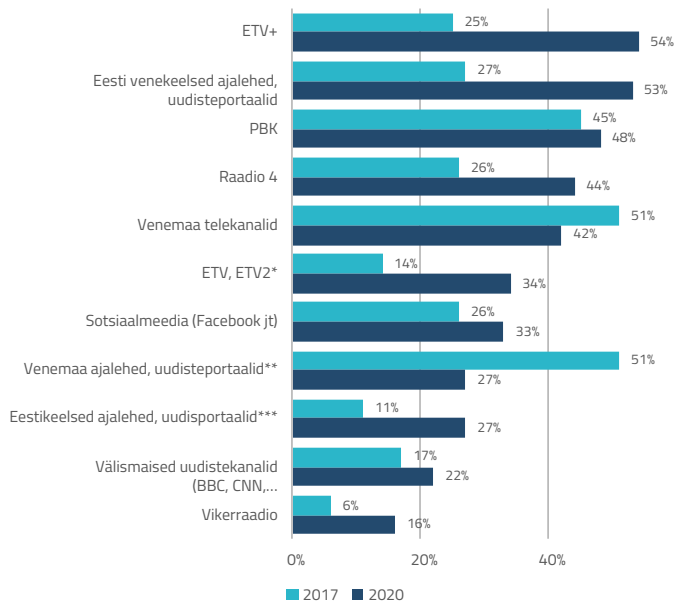
Eestlased		Teisest rahvusest elanikud	
Suhtlemine sõprade, sugulaste või tuttavatega	87	Suhtlemine sõprade, sugulaste või tuttavatega	89
ETV ja ETV2	82	Suhtlemine tööl või koolis kolleegide või kaaslastega	75
Suhtlemine tööl või koolis kolleegide või kaaslastega	74	Eesti venekeelsed uudisteportaalid ja veebileheküljed (nt rus.delfi.ee, novosti.err.ee)	72
Eestikeelsed raadiokanalid	72	„Aktuaalne kaamera“ vene keeles	64
Eestikeelsed uudisteportaalid, veebileheküljed (nt delfi.ee, err.ee)	71	Venemaa telekanalid	61
Teised eestikeelsed telekanalid	67	Eestikeelsete subtiitritega venekeelsed telekanalid (nt PBK)	59
Kohalikud ja piirkondlikud ajalehed (paberlehed ja võrguväljaanded)	65	ETV+	55
Üleriigilised eestikeelsed ajalehed (paberlehed ja võrguväljaanded)	63	Kohalikud ja piirkondlikud ajalehed (paberlehed ja võrguväljaanded)	54
Sotsiaalmeedia	50	Eesti üleriigilised venekeelsed ajalehed (paberlehed ja võrguväljaanded)	54
ETV+	19	Sotsiaalmeedia	54
Üleilmsed uudistekanalid (CNN, BBC, Al Jazeera, Russia Today jt)	18	Teised Eesti venekeelsed raadiokanalid	49
Ajalehed inglise, saksa jm keeltes (paberlehed ja võrguväljaanded)	12	Raadio 4	43
Eesti venekeelsed uudisteportaalid ja veebileheküljed (nt rus.delfi.ee, novosti.err.ee)	10	Venemaal tegutsevad uudisteportaalid ja veebileheküljed	42
Eestikeelsete subtiitritega venekeelsed telekanalid (nt PBK)	9	Eestikeelsed uudisteportaalid ja veebileheküljed (nt delfi.ee, err.ee)	35
„Aktuaalne kaamera“ vene keeles	9	Venemaa ajalehed (paberlehed ja võrguväljaanded)	32
Raadio 4	8	ETV ja ETV2	28
Venemaa telekanalid	8	Üleriigilised eestikeelsed ajalehed (paberlehed ja võrguväljaanded)	26
Teised Eesti venekeelsed raadiokanalid	7	Üleilmsed uudistekanalid (CNN, BBC, Al Jazeera, Russia Today jt)	22
Eesti üleriigilised venekeelsed ajalehed (paberlehed ja võrguväljaanded)	7	Eestikeelsed raadiokanalid	21
Venemaa ajalehed (paberlehed ja võrguväljaanded)	4	Teised eestikeelsed telekanalid	20
Venemaal tegutsevad uudisteportaalid ja veebileheküljed	4	Ajalehed inglise, saksa jm keeltes (paberlehed ja võrguväljaanded)	9

Allikas: EIM 2020

Suured erinevused ilmnevad selles, kui usaldusväärsena tajuvad Eesti elanikud eri meediakanaleid. Eestlaste hinnangud on olnud stabiilsed: eestikeelseid telekanaleid ETV ja ETV2 usaldab neist 84% ning eestikeelseid ajalehti ja uudisteportaale kolmveerand.

Seevastu teisest rahvusest elanike seas on kolme aasta jooksul tunduvalt kasvanud nii Eesti vene- kui ka eestikeelse meedia usaldajate osakaal. Kui veel 2017. aastal juhtisid selle rahvusrühma jaoks usaldusväärsimate kanalite nimekirja Pervõi Baltiiski Kanal (PBK) ja teised Venemaa telekanalid, siis nüüd on nende ette tõusnud Eesti venekeelne telekanal ETV+ ning siinsed venekeelsed ajalehed ja uudisteportaalid (nende usaldajate osakaal on kahekordistunud).

Joonis 1. Meediakanalite usaldusväärsus teisest rahvusest elanike hulgas 2017 ja 2020 %.

* 2017: eestikeelsed telesaated

** 2017: eestikeelsed ajalehed ja uudisteportaalid eraldi, näidatud suurem osakaal.

*** 2017: venekeelsed ajalehed ja uudisteportaalid eraldi, näidatud suurem osakaal.

Allikas: EIM 2017, 2020

Nooremad inimesed tarbivad infot üha rohkem internetis ja seda kõigi teiste meediatüüpide arvelt. Samas on aastail 2017–2020 teinud kõige suurema hüppe internetipõhiste meediaallikate poole just vanemate vanuserühmade esindajad, kelle hulgas on nende kasutus kohati mitmekordistunud.

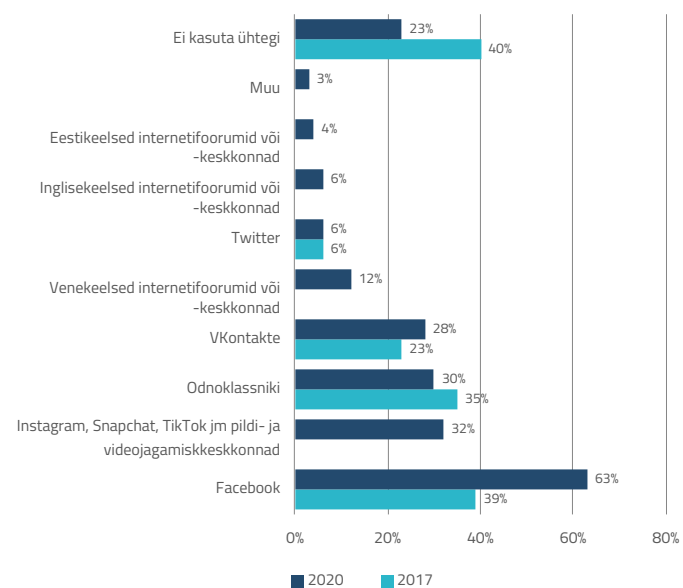
SOTSIAALMEEDIAKASUTUS JA -KONTAKTID

Jätkunud on ka suundumus, et üha rohkem kasutatakse sotsiaalmeediat, kusjuures kasv on olnud suurim ennekõike vanemate inimeste seas.

Teisest rahvusest elanikud on hakanud venekeelsete suhtlusvõrgustike asemel rohkem kasutama rahvusvahelisi. Näiteks Odnoklassniki keskkonna kasutajaid oli nende seas 2017. aastal 35%, aga 2020. aastal 30%, ent Facebooki kasutajate arv kasvas teisest rahvusest elanike hulgas samal ajal 39%-lt lausa 63%-le.

Nii eesti kui ka teisest rahvusest noorte hulgas saavad ühe menukamaks pildi- ja videojagamise keskkonnad Instagram, Snapchat, TikTok jt.

Joonis 2. Sotsiaalmeediakanalite kasutus teisest rahvusest elanike hulgas 2017 ja 2020 %.

Allikas: EIM 2017, 2020

Kuigi sotsiaalmeediakontaktide hulgas on Eesti elanikel (eriti eestlastel) ülekaalus omakeelse kogukonna liikmed, siis noorimates vanuserühmades pärineb teisest rahvusest elanikel rohkem kui pooltel ja eestlastest peaaegu pooltel arvestatav osa kontakte ka teisest kogukonnast.